

ŞİLİ'YE İHRACATIMIZDA POTANSİYEL ARZEDEN BAZI SEKTÖR VE ÜRÜNLER

Madencilik, tarım ve su ürünleri dışında üretim ve imalat kapasitesinin oldukça sınırlı olduğu Şili, aynı zamanda dünyanın en dışa açık ekonomilerinden olması dolayısı ile diğer tüm sektörlerde ithalat yapmaktadır. Her ne kadar dünyadan toplam ithalatının yaklaşık yarısını (%48) yalnızca Çin ve ABD'den gerçekleştiriyor olsa da son yıllarda özellikle Çin'e karşı alternatif tedarikçi arayışına giren ülkede kaliteli ve uygun fiyatlı Türk Malı ürünlerin bilinirliği giderek artmaktadır. Aşağıdaki link vasıtasıyla Şili'ye ihracatımızda potansiyel arz eden sanayi ve tarım ürünleri incelenebilir:

<https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/guney-amerika/sili/potansiyel-urun-matrisleri>

Bununla birlikte, daha ayrıntılı olarak ele alınan bazı sektörlerle aşağıdaki başlıklar altında yer verilmiştir:

A) İş ve Maden Makinaları

Dünya bakır üretiminin üçte birini karşılayan Şili, toplam küresel üretimin yarısını satın alan Çin'in bu alandaki en büyük tedarikçisi konumundadır. Şili'nin toplam ihracatı içerisinde madencilik ürünlerinin payı %60'ın üzerinde olup bunun yaklaşık %90'ı ise yalnızca bakıra aittir.

Şili, son dönemde, değerli lityum kaynaklarının yarattığı fırsatlarla da dikkat çeker hale gelmiştir. "Lityum Üçgeni" olarak bilinen Şili (Salar Atacama), Bolivya (Salar de Uyumi), Arjantin (Salar de Arizaro) arasındaki bölge dünya lityum rezervinin %75'ini ihtiva etmektedir.

Madencilik Bakanlığı ve Şili Bakır Komisyonu (COCHILCO) tarafından ortak yayınlanan 2021-2030 Madencilik Yatırımları Portföyünde 51 adet projeden oluşan toplam 68.9 Milyar Dolarlık bir yatırım seviyesine ulaşılmıştır.

Ülkede faaliyet gösteren madencilik şirketlerinin, makina vb. ekipman, teknoloji ve hizmet alımlarının yıllık ortalama 15 Milyar Dolar düzeyinde olduğu hesaplanmaktadır. Devam eden ve yeni planlanan madencilik, müteahhitlik ve altyapı projeleri ile yatırımları sektörün gelişimi için potansiyel arz etmektedir.

Şili ekonomisi üretimden ziyade her anlamda ticarete dayalı bir yapıya sahiptir. Özellikle madencilığe dayalı olanlar olmak üzere, temel bazı inşaat ekipmanları üretimi yapılmakta, ancak ihtiyacın çok büyük bölümü ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Enerji maliyetlerinin yüksekliği nedeniyle, enerji verimliliği yüksek makina ve ekipman ithalatı tercih edilmektedir.

Sektördeki kısıtlı üretim Caterpillar, Komatsu, Liebherr ve Hitachi gibi uluslararası firmaların yerel iştiraklerince sağlanmaktadır.

2022 yılında Merkez Bankası verilerine göre yalnızca Madencilik ve İnşaat Makineleri sektöründe 1.2 Milyar Dolar, Madencilik ve İş Makinalarının Aksam ve Parçaları Sektöründe; 933 Milyar Dolar ithalat gerçekleştirilmiş olup bunların dışında kalan diğer makine ve aksamları sektöründe gerçekleştirilen toplam ithalat tutarı ise 7.9 Milyar Dolarını yakalamıştır. Şili Gümrük İdaresine göre 84 Nolu faslın tamamında gerçekleştirilen ithalat değeri ise 10.4 Milyar Dolar olarak kayda geçmiştir.

84 Nolu Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları faslında Şili'nin İthalatında Öne Çıkan İlk 10 Ürün (2022)

Sıra	GTİP	Açıklama	2022 (\$)
1	847130	Portatif Nümerik Otomatik Bilgi İşlem Makineleri	881.217.715
2	843149	Vinçler, İş Ve İnşaat Makinalarına Ait Aksam Ve Parçalar	471.835.077
3	848180	Sihhi Tesisat Musluk Ve Vanaları, Merkezi Isıtma Radyatör Vanaları Ve Diğer Musluklar	274.610.465
4	847150	Diğer Nümerik Bilgi İşlem Birimleri	268.985.801
5	842952	Mekanik Küreyiciler, Ekskavatörler Ve Küreyici Yükleyiciler	258.638.557
6	842951	Önden Yüklemeli Küreyici Yükleyiciler	243.477.979
7	847490	Toprak, Taş, Maden Veya Katı Haldeki Diğer Mineral Maddelerin İşlenmesinde Kullanılan Makina Ve Cihazlara Ait Aksam Ve Parçalar	238.738.938
8	840999	Dizel Motorlara Ait Aksam Ve Parçalar	195.812.301
9	842959	Diğer Küreyiciler, Ekskavatörler Ve Küreyici Yükleyiciler, Kendinden Hareketli	187.468.776
10	847170	Bellek Birimleri	140.540.191

Kaynak: Şili Gümrük İdaresi

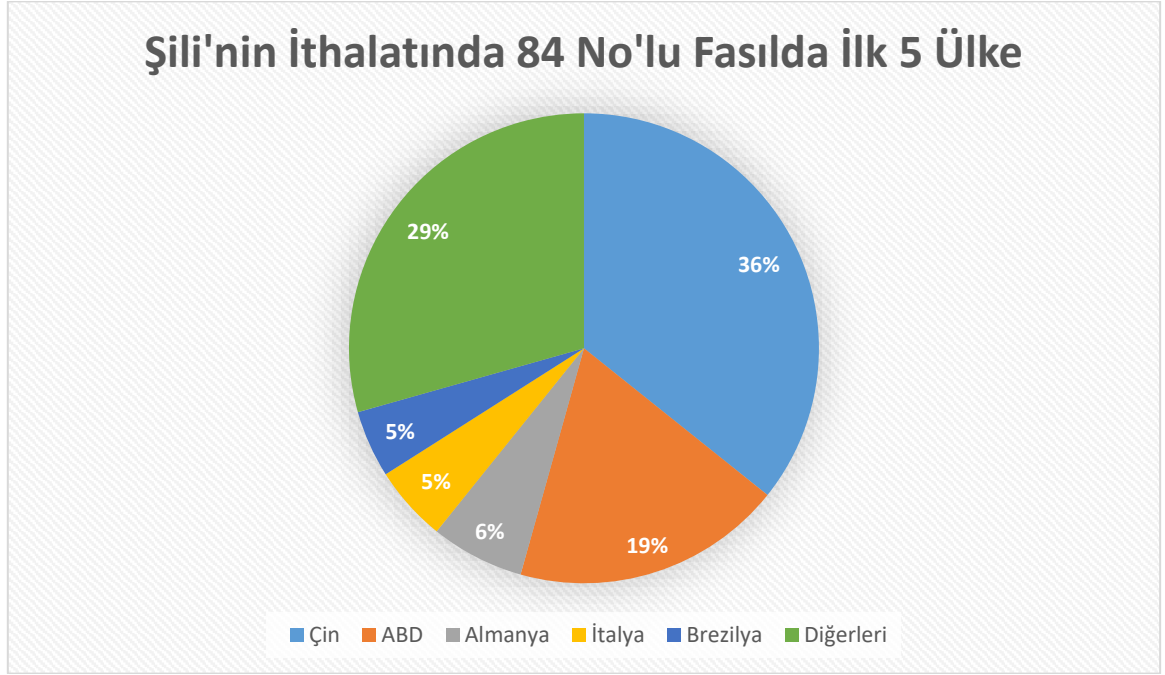
84 Nolu Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları faslında Şili'ye İhracatımızda Öne Çıkan İlk 10 Ürün (2022)

Sıra	GTİP	Açıklama	2022 (\$)
1	843149	Vinçler, İş Ve İnşaat Makinalarına Ait Aksam Ve Parçalar	6.491.378
2	847490	Toprak, Taş, Maden Veya Katı Haldeki Diğer Mineral Maddelerin İşlenmesinde Kullanılan Makina Ve Cihazlara Ait Aksam Ve Parçalar	5.175.334
3	842959	Diğer Küreyiciler, Ekskavatörler Ve Küreyici Yükleyiciler	4.206.463
4	842952	Mekanik Küreyiciler, Ekskavatörler Ve Küreyici Yükleyiciler	3.905.838
5	847989	Kendine Özgü Bir Fonksiyonu Olan Diğer Makina Ve Mekanik Cihazlar	3.854.322
6	842211	Evlerde Kullanılan Bulaşık Yıkama Makineleri	3.746.019

7	847410	Tasnif Etmeye, Elemeye, Ayırmaya Veya Yıkamaya Mahsus Makinalar	2.138.139
8	843143	Delme Veya Sondaj Makinalarına Ait Aksam Ve Parçalar	1.414.568
9	848110	Basınç Düşürücü Valflar	1.397.623
10	848310	Transmisyon Milleri, Kam Milleri, Krank Milleri Ve Kranklar	1.375.424

Kaynak: Şili Gümrük İdaresi

84 Nolu Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları faslında Şili'ye İhracatta Başlıca Rakipler (2021, Milyon \$)

Kaynak: Trade Map

Şili'de madencilik ülkenin kuzeyinde Antofagasta, Atacama, Tarapaca bölgelerinde yaygındır. Iquique, Antofagasta, Arica, Valparaiso, San Antonio limanları, serbest bölge ZOFRI lojistik anlamda önemlidir.

STA kapsamında gümrük vergileri sıfırlanmıştır. İthalatta %19 KDV uygulanmaktadır. İhraç koşulu aranmak suretiyle, imalatçı firmaların, yurtdışından KDV'den muaf hammadde, yarı mamul madde ya da yedek parça ithalatına imkan tanınmaktadır.

Şili'de ağır makine ve ekipman madencilik, inşaat ve ormancılık sektörlerinde kullanılmaktadır. Pazar çok rekabetçi bir yapı arz etmekte, piyasada pek çok ithalatçı yarışmaktadır. Temel makine ve ekipmanın yanında yeni teknoloji ve sofistike ürünlere de ihtiyaç duyulmaktadır. Kullanılmış makine ve ekipman pazarı da oldukça gelişmiştir. Taşeron firmalar kiralama yoluyla da makine alımı yapıp büyük müteahhitlik ve madencilik firmalarına hizmet vermektedir.

İthalatın büyük bir kısmı Finning, Komatsu gibi büyük ve çok uluslu makine ekipman üreticilerinin/yabancı markaların yerel temsilcilikleri veya iştiraklerince

gerçekleştirilmekte olup büyük maliyetli makine ve ekipman alımlarında inşaat ve madencilik şirketlerince doğrudan alım yapılması da mümkündür. İthalat yapan temsilcilik veya iştirakler bunları yerel distribütörlere veya son kullanıcıya (inşaat madencilik şirketi) satmaktadır. Son kullanıcı ile ithalatçı arasında distribütör firmalar da hizmet vermektedir. Maliyet dışında, güvenilirlik, dayanıklılık, enerji verimliliği, çevre dostu olma özellikleri ile satış sonrası destek ve hizmete büyük önem verilmektedir. Çok yönlü kullanım alanı bulunan, işletme maliyetlerini azaltan, yoğun işgücü gerektirmeyen makine ve ekipman tercihi de yaygındır. Gaz ve parçacık halindeki kirletici emisyonlara karşı düzenlemeler, iş sağlığı ve güvenliği koşullarının sağlanması zorunludur. Özellikle kirliliğin yoğun olduğu Metropolitan Bölgede, iş makinalarında parçacık fitresi bulunması zorunludur.

Rekabetçi fiyat ve asgari teknik/kalite standartlarına uyulması pazara girişte önemlidir. Çokuluslu firmaların yerel iştiraklerince yapılan alımlarda bağımsız karar alma mekanizmasından ziyade şirket merkezi belirleyicidir. Pazara girişte yerel temsilcilik vasıtasıyla iş yapılması faydalıdır. Ayrıca yerel şube açılması da tavsiye edilmektedir. Şirket kurulumu açık kurallara bağlanmıştır.

B) Otomotiv ve Oto Yan Sanayi Sektörü

Ülke genelindeki dolaşımda bulunan toplam araç sayısının 5.8-6 Milyon adet olduğu tahmin edilmekte olup 19.7 Milyon düzeyindeki toplam nüfusa oranlandığında yaklaşık 3.4 ila 3.1 kişiye 1 araç düşmektedir. Ülke genelinde ortalama araç yaşı 10'dur.

Son yıllarda kayıtlı araç sayısında artış yaşanmakla birlikte bölge genelinde refah seviyesi en yüksek ülke olan Şili'nin şaşırtıcı bir şekilde araç sahipliği hususunda Meksika, Arjantin ve Brezilya'nın gerisinde kaldığı bilinmektedir. Söz konusu durumun altında yatan nedenin, ülkede görece gelişmiş bir toplu taşıma ağının varlığı ve özellikle Başkent Santiago'da gittikçe artan trafik yoğunluğu olduğu söylenebilir.

Bununla birlikte, Ulusal Otomotiv Birliği- ANAC tarafından yayınlanan raporda, 2022 yılında görülen ekonomik yavaşlamaya rağmen binek araçlarında toplam 426.777 adet satış yapılarak rekor kırılmıştır.

2022 yılında binek araçları bağlamında en çok satılan ilk 5 marka sırasıyla Toyota, Chevrolet, Hyundai, Peugeot ve Suzuki olmuştur.

Ülkenin üretimi oldukça kısıtlı olup genellikle büyük şirketlerin iştiraklerince üretim ve ihracat yapılmaktadır (Örneğin kauçuk lastik: Goodyear Chile). Otomotiv yan sanayiinde ülke neredeyse tamamen dışa bağımlıdır.

Fasıllar bazında daha dağınık bir yapı arz eden sektöre ait seçilen başlıca ürünlere ilişkin Şili'nin 2022 yılı ithalat miktarları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Otomotiv Yan Sanayi Pazarı, Şili'nin İthalatı (Bin \$)

Sıra	GTİP	Ad	2022
1	8708	Motorlu taşıtların aksam, parça ve aksesuarı	819.843
2	4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	811.681

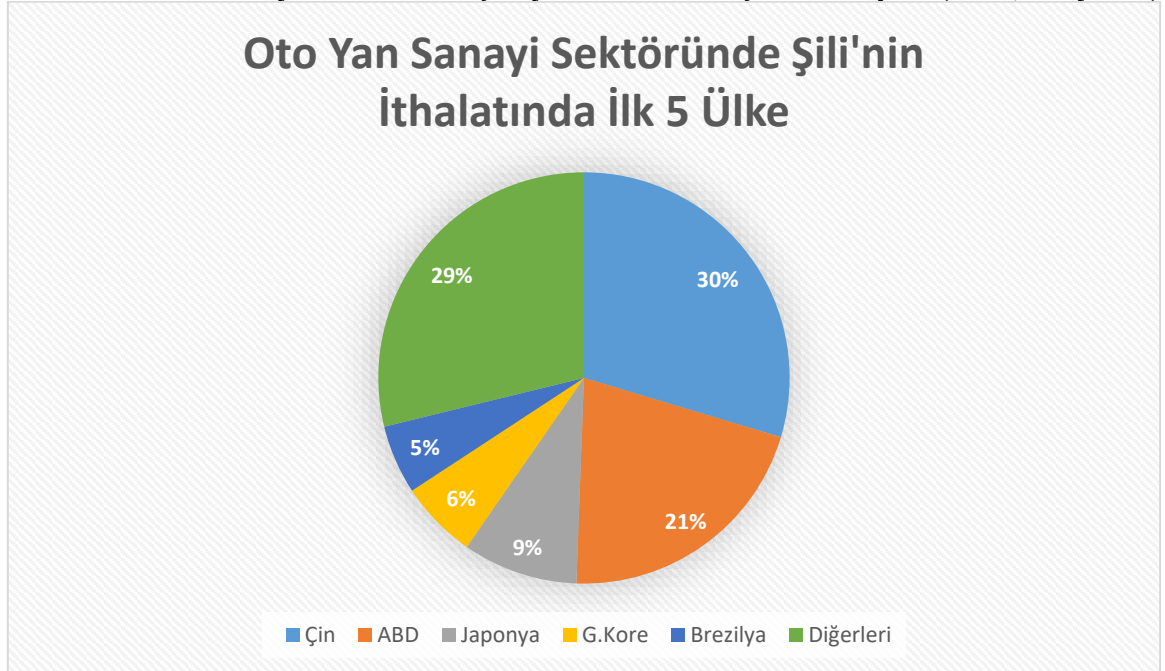
3	8421	Santrifjler, sıvıların veya, gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	489.516
4	8507	Elektrik akümülatörleri	213.431
5	7007	7007-Emniyet camları (sertleştirilmiş veya lamine edilmiş camlardan)	40.016
6	940120	Taşıtlar için oturmaya mahsus mobilyalar, bunların aksam ve parçaları	11.522
TOPLAM			2.386.009

Otomotiv Yan Sanayi Sektöründe Şili'ye İhracatımızda Öne Çıkan Ürünler (2022)

Sıra	GTİP	Açıklama	2022 (\$)
1	8708	Motorlu taşıtların aksam, , parça ve aksesuarı	11.927.495
2	8507	Elektrik akümülatörleri	10.067.041
3	940120	Taşıtlar için oturmaya mahsus mobilyalar, bunların aksam ve parçaları	5.708.384
4	8421	Santrifjler, sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	4.185.462
5	4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	2.940.794
6	7007	Emniyet camları (sertleştirilmiş veya lamine edilmiş camlardan)	690.197

Kaynak: Şili Gümrük İdaresi

Otomotiv Yan Sanayi Sektöründe Şili'ye İhracatta Başlıca Rakipler (2021, Milyon \$)

Kaynak: Trade Map

Araç yaşı arttıkça ve gelir seviyesi düştükçe orijinal parçadan ziyade alternatif parçaya talep daha fazla artmaktadır. Yılın ilk çeyreğinde, yaz tatili öncesinde (Ocak, Şubat) araç bakımı ve dolayısıyla yedek parça talebinde artış yaşanmaktadır.

Her yıl Şubat-Mart aylarında motorlu taşıt sahipleri için dolaşım izninin yenilenmesi gerekmektedir. Bunun için de teknik bakım yaptırılması zorunludur. Son yıllarda online yedek parça satışlarında da artış yaşanmaktadır.

Sektörde iki tip ithalatçı modeli bulunmaktadır. Bunlardan ilki olan motorlu araç ithalatı yapan uluslararası markaların yerel iştirakleri/temsilcileri, genellikle sattıkları araç markalarının orijinal parçalarının alımını yapmakta olup karar verme yönünden bağımsız değillerdir. Hem orijinal hem alternatif yedek parça alımı yapan firmalar ise, genellikle her biri farklı araç markasına, tipine veya yedek parça türüne odaklanmıştır.

Her iki tipte de ithalatçılar doğrudan son kullanıcıya veya distribütöre satış yapabilmektedir. Güvenlik ve kalite standartlarının sağlanması önemlidir. STA kapsamında gümrük vergileri sıfırlanmış olup ithalatta %19 KDV uygulanmaktadır. Kullanılmış araç, motosiklet ve kullanılmış/sırt geçirilmiş lastik ithalatı ise yasaktır.

C) İlaç

Şili'de 30 Nolu Eczacılık Ürünleri faslında sınırlı da olsa üretim ve ihracat kapasitesi bulunmakla birlikte, yine de ilgili fasıl büyük ölçüde ithalata dayalıdır. Gümrük İdaresi verilerine göre, 2022 yılında Şili'de ilgili fasılda 212.4 Milyon Dolarlık ihracat gerçekleştirilmesine karşılık 2.3 Milyar Dolarlık ithalat yapılmıştır. Yalnızca ilaç sektöründe gerçekleştirilen ithalat miktarı ise 1.2 Milyar Dolar düzeyindedir.

Mevzuata göre, yerli ve ithal tüm ürünler kalite kontrol ve sertifikalandırma sürecine tabidir. Pazara sunuma ilişkin yetkilendirme ve izin Sağlık Bakanlığına bağlı Kamu Sağlığı Enstitüsü (Instituto de Salud Publica-ISP) tarafından yerine getirilmektedir.

Yine, ecza, gıda, kozmetik ürünler ve ilaçların da ISP (Kamu Sağlığı Enstitüsü, <http://www.ispch.cl/>) tarafından incelenmesi ve onay verilmesi gerekmektedir. Tahlil ve onay süreci ürünün tipine bağlı olarak 3 ila 12 ay arasında sürebilmektedir. Sağlık alanında Şili'de ABD'nin Food and Drug Administration, FDA (Gıda ve İlaç Yönetimi) standartlarının uygulanması sebebiyle FDA'den alınmış bir ruhsatın varlığı inceleme süresini önemli ölçüde kısaltsa da tamamen ortadan kaldırmamaktadır.

Ticari veya şahsi kullanım amacıyla ilaç ithalatı yapacaklara bir dizi sorumluluk yüklenmiş olup ilk olarak firmaların/gerçek kişilerin ISP'ye ait elektronik platforma kayıt yaptırarak ithalat ve gümrük izni alması gerekmektedir.

Bkz:

<https://www.ispch.cl/anamed/importacion-y-exportacion/>

<https://www.ispch.cl/anamed/importacion-y-exportacion/importacion-uso-comercial/>

Öte yandan, Şili Sağlık Bakanlığına bağlı CENABAST (La Central de Abastecimiento del Sistema Nacional de Salud), her tür medikal malzeme ve koruyucu sağlık ekipmanlarının yanısıra, piyasada ihtiyaç duyulan ilaçların, kaliteli ve güvenli ve en uygun

fiyatla bir şekilde temininden sorumludur. 2003 yılından bu yana Kamu Alımlarından sorumlu ChileCompra ile ortak çalışmaktadır.

Sağlık sektörüne yönelik ihalelere yerli-yabancı tüm firmaların katılımı mümkün olup ilgili tüm firmaların ulusal ihale sistemine (www.mercadopublico.cl) adresine kaydolması gerekmektedir. Ancak, yabancı firmaların bu ihale süreçlerini kendileri adına temsilci olarak atadıkları firmalar aracılığıyla katılması yaygındır. Nitekim, yerli firmaların bazı kamu ve özel sektör çevrelerine erişim imkanı çok daha yaygın olabilmektedir.

30 Nolu Eczacılık Ürünleri faslında Şili'nin İthalatında Öne Çıkan İlk 10 Ürün (2022)

Sıra	GTİP	Açıklama	2022 (\$)
1	300490	Tedavide Veya Korunmada Kullanılmak Üzere Karışık Olan Veya Karışık Olmayan Ürünlerden Oluşan İlaçlar, Diğerleri	980.423.693
2	300241	İnsanlar için kullanılan aşılar	324.659.768
3	300215	Dozlandırılmış veya perakende satışa uygun şekilde ambalajlanmış/hazırlanmış bağışıklık ürünleri	302.814.667
4	300439	Tedavide Veya Korunmada Kullanılmak Üzere Karışık Olan Veya Karışık Olmayan Ürünlerden Oluşan İlaçlar (Antibiyotik içermeyenler)	140.451.158
5	300242	Veterinerlikte kullanılan aşılar	89.340.574
6	300420	Tedavide Veya Korunmada Kullanılmak Üzere Karışık Olan Veya Karışık Olmayan Ürünlerden Oluşan İlaçlar (Antibiyotik içerenler)	59.924.448
7	300212	Antiserumlar ve diğer kan fraksiyonları	50.078.027
8	300431	Tedavide Veya Korunmada Kullanılmak Üzere Karışık Olan Veya Karışık Olmayan Ürünlerden Oluşan İlaçlar; İnsülin İçerenler	44.121.871
9	300660	Esası Hormon Veya Spermisit Olan Gebeliği Önleyici Kimyasal Müstahzarlar	39.683.486
10	300432	Tedavide Veya Korunmada Kullanılmak Üzere Karışık Olan Veya Karışık Olmayan Ürünlerden Oluşan İlaçlar; Böbreküstü Bezi Hormonlarını İçerenler, Bunların Türevleri	38.858.574

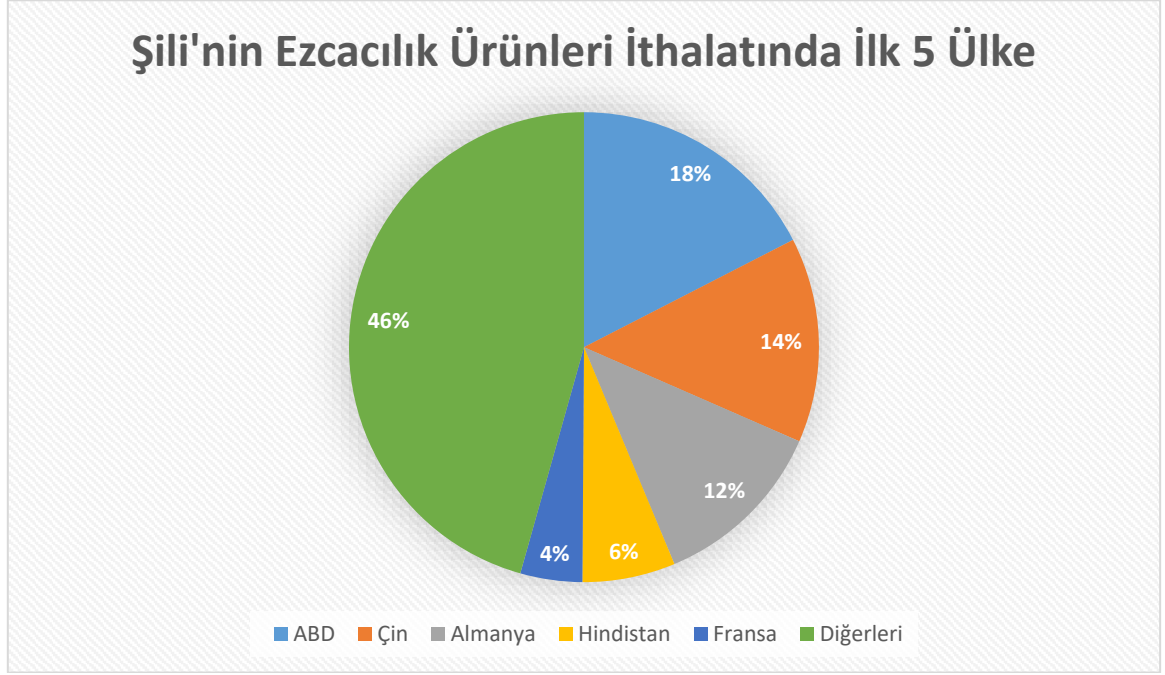
Kaynak: Şili Gümrük İdaresi

30 Nolu Eczacılık Ürünleri faslında Şili'ye İhracatımızda Öne Çıkan İlk 10 Ürün (2022)

Sıra	GTİP	Açıklama	2022 (\$)
1	300490	Tedavide Veya Korunmada Kullanılmak Üzere Karışık Olan Veya Karışık Olmayan Ürünlerden Oluşan İlaçlar, Diğerleri	1.274.917
2	300420	Tedavide Veya Korunmada Kullanılmak Üzere Karışık Olan Veya Karışık Olmayan Ürünlerden Oluşan İlaçlar (Antibiyotik içerenler)	753.282
3	300439	Tedavide Veya Korunmada Kullanılmak Üzere Karışık Olan Veya Karışık Olmayan Ürünlerden Oluşan İlaçlar (Antibiyotik içermeyenler)	192.423
4	300610	Cerrahi Dikişler İçin Steril Katgütler, Benzeri Steril Dikiş Malzemeleri Ve Cerrahi Yaraların Kapatılmasında Kullanılan Steril Doku Yapıştırıcıları	97.321
5	300432	Tedavide Veya Korunmada Kullanılmak Üzere Karışık Olan Veya Karışık Olmayan Ürünlerden Oluşan İlaçlar; Böbreküstü Bezi Hormonlarını İçerenler, Bunların Türevleri	74.935
6	300670	Tıpta Veya Veterinerlikte, Cerrahi Operasyonlar Ya Da Fiziksel Muayenelerde Kullanılmak Üzere Tasarlanan Jel Müstahzarları	73.239
7	300510	Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte Veya Veterinerlikte Kullanılan Yapışkan Sargılar Ve Yapışkan Tabakası Olan Diğer Maddeler	66.363
8	300450	Tedavide Veya Korunmada Kullanılmak Üzere Karışık Olan Veya Karışık Olmayan Ürünlerden Oluşan İlaçlar; Vitaminleri Veya Diğer Ürünleri İçeren Diğer İlaçlar	58.757
9	300410	Tedavide Veya Korunmada Kullanılmak Üzere Karışık Olan Veya Karışık Olmayan Ürünlerden Oluşan İlaçlar; Penisilanik Asit Bünyeli Penisilinler Veya Bunların Türevleri	54.143
10	300590	Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte Veya Veterinerlikte Kullanılan Eczacılık Maddeleri Emdirilmiş Veya Kaplanmış Veya Perakende Satılacak Şekilde Hazırlanmış Veya Ambalajlanmış Pamuklar, Gaz Bezleri, Bandajlar Vb.	46.533

Kaynak: Şili Gümrük İdaresi

30 Nolu Eczacılık Ürünleri faslında Şili'ye İhracatta Başlıca Rakipler (2021, Milyon \$)

Kaynak: Trade Map

Şili'de ilaç laboratuvarları iki önemli çatı kuruluş altında örgütlenmektedir: Uluslararası bir çok ilaç laboratuvarı ve şirketini bünyesinde barındıran CIF (Camara de Innovacion Farmaceutica de Chile-<https://www.cifchile.cl/>) ve jenerik ve markalı jenerik ilaç üreticilerinin biraraya geldiği ASILFA (Asociacion Industrial de Laboratorios Farmaceuticos-<https://www.asilfa.cl/index.php?pag=PAG0000010>).

Şili perakende ilaç piyasası yaklaşık %90 oranında üç eczane zincirinin (Cruz Verde, Ahumada, Sacobrand) elinde bulunmaktadır.

- 1) Cruz Verde (Pay: %40.60)- Meksikalı Femsal Group tarafından satın alınmıştır.
- 2) Ahumada (Pay: 27.70)- Amerikan Wallgreens Boots Alliance tarafından satın alınmıştır.
- 3) Salcobrand (Pay: 23.80)-Şili sermayelidir.

Her 3 eczane zinciri de kendi adına üretim yapan ilaç laboratuvarı ve özel etiketli ürün ithali imkanına sahiptir.

Şili İlaç Şirketleri Derneği (CIF) bünyesinde, Abbott, AstraZeneca, Bayer, Boehringer Ingelheim, Bristol-Myers Squibb, Eli Lilly, Genzyme, GlaxoSmithKline, Janssen-Cilag, Merck, Merck Sharp & Dohme, Novartis, Novo Nordisk, Pfizer, Roche, Sanofi Aventis, Sanofi-Pasteur, Schering-Plough ve Wyeth ilaç sektöründe faaliyet gösteren başlıca uluslararası şirketlerdir.

Industrial Association of Pharmaceutical Labs (ASILFA) bünyesinde ise, Bagó, Biomed, Labomed, Laboratorio Chile, Pharma Investi, Sanderson, Saval, Sanitas, Tecnofarma, and Royal Pharma gibi Şili sermayeli ilaç şirketleri bulunmaktadır.

D) Hazır Giyim

Tekstil sektöründe 70'li yıllara kadar üretici pozisyonda olan ülke 80'li yılların sonrasında uygulanan liberal ekonomi politikaları sonucunda pek çok ülke ve ticari blok ile gerçekleştirdiği tercihli ticaret anlaşmaları vasıtasıyla gümrük vergilerini kaldırarak ithalatı avantajlı hale getirmiş ve yerli üretim günümüzde başta Asya ülkelerinden yapılan ithalat neticesinde yok denecek kadar az hale gelmiştir.

Bu bağlamda, tekstil sektöründe ağırlıklı olarak hazır giyim ürünleri ithal eden ve sektörde %95 düzeyinde dışa bağımlı olan Şili'de genel olarak tekstil ve giyim sektörünün GSYİH'ya katkısı Şili Merkez Bankası 2021 yıllık verilerine göre % 0.11 düzeyindedir. Dolayısıyla, her ne kadar hazır giyim sektörü Şili'ye ihracatımız açısından potansiyel arz eden sektörlerden biri olsa da tekstil sektöründe üretim ve imalat sanayinin gelişmemiş olması sebebiyle önemli ihraç ürünlerimizden olan iplik, kumaş ve tekstil aksesuarları açısından ise Şili'nin avantajlı bir ülke olmadığı düşünülmektedir. Gümrük İdaresi verilerine göre 2022 yılında 61 ve 62 Nolu hazır giyim ürünlerine ilişkin fasıllarda toplam 3.2 Milyar Dolar değerinde ithalat gerçekleştirilmiştir.

Yaklaşık 20 milyon nüfusa sahip Şili Latin Amerika'da GSYİH bakımından 5. büyük ekonomi konumunda iken kişi başına düşen milli gelir bakımından bölgede zirvede yer almaktadır. Ülkede yaygın ağlarla “hipermarket” veya “süper market”, “çok katlı mağaza”, “zincir mağaza” şeklinde yapılarla faaliyet gösteren perakende sektörünün önemli aktörleri (Falabella, Cencosud Group, Ripley) aynı zamanda Arjantin, Peru, Brezilya gibi diğer Latin Amerika ülkelerinde de varlık göstermektedir. Söz konusu firmalar kendilerine ait "marketplace/e-ticaret platformları" vasıtasıyla da Şili'de e-ticaret alanında pazar hakimiyetini elinde bulundurmaktadır. Büyük marketler, doğrudan üreticiden ya da distribütör firmalardan alım yapmaktadır. Küçük alıcılar ithalat yoluyla alım yapmaktan ziyade distribütör firmalardan alım yapmayı tercih etmektedir. Tüketim oranının ve nüfusun en yüksek seyrettiği Santiago'da, şehrin zengin kesimlerinde yeni ve uluslararası markalar dominant durumda olup “butik” türü mağazalar da yaygındır. On-line satış kanalları da son yıllarda oldukça gelişme göstermiş olup kişisel bilgisayar ve internet kullanımındaki artış, mobil telefon kullanımının yaygın olması da bu eğilimi güçlendirmiştir.

Görelî küçük pazar ölçeğine rağmen Şili, tüketim eğilimi yüksek bir ülkedir. Yeni ürün ve marka denemeye açık bir tüketici kitlesi bulunmaktadır. Ticarete açık pazar yapısı, yerli üretimin belirli alanlarla kısıtlı olması gibi etmenlerin, Şili'yi hemen her tür mamul madde anlamında uluslararası markaların hakimiyetine bıraktığı tespitinde bulunmak mümkündür. Bu durum tüketici tercihlerini de etkilemektedir. Nitekim, hemen her sosyal kesimde “marka”ya dayalı tüketim bir prestij göstergesi olarak algılanmakta ve tercih edilmektedir.

Son yıllarda, gerek Şili gerekse Latin Amerika genelinde oldukça popüler hale gelen Türk Dizilerinin etkisiyle kaliteli Türk malı hazır giyim, tekstil ve ev tekstili ürünlerine ilgi artmakta Türk malı algısı ülkede yerleşmeye başlamaktadır. Hazır giyim ithalatının %70'e yakını yalnızca Çin'den gerçekleştiren ülke son yıllarda kalitesiz ve sağlıksız Çin malı

giyim ürünlerine karşı alternatif tedarikçi arayışına girmiş ve özellikle kaliteli ve uygun fiyatlı Türk Malı giyim ürünlerine ilgi artmaya başlamıştır.

Şili'de tekstil ve aksesuar ürünleri kapsamında ülkeye giriş öncesinde aranan herhangi bir standart, kalite, test ve sertifikasyon gerekliliği bulunmamaktadır. Nitekim, Şili ikinci el giyisi ticaretinde de Latin Amerika'nın en büyük ithalatçısı konumunda olup söz konusu ürünler balyalar halinde iç pazara denetimsiz şekilde girebilmektedir.

Bununla birlikte, giyim ve ayakkabı ürünleri için sadece etiketleme gereklilikleri düzenlenmiş olup Ekonomi Bakanlığının 26 No'lu Kararnamesinde tekstil ürünleri için, 27 Nolu Kararnamesinde ise ayakkabı sektörü özelinde ele alınmıştır.

Giysilerin yıkama ve bakım talimatına ilişkin evrensel sembollerin kullanımının yanısıra, etiketlerde İspanyolca dilinin kullanılması, metrik ölçü birimine, ürünün menşesine, ithalatçı veya üretici firma ile materyal cinsi ve beden bilgisine yer verilmesi gerekmektedir.

61 ve 62 Nolu Hazır Giyim Fasıllarında Şili'nin İthalatında Öne Çıkan İlk 10 Ürün (2022)

Sıra	GTİP	Açıklama	2022 (\$)
1	610910	Tişörtler, Fanilalar, Atletler, Kaşkorseler Ve Diğer İç Giyim Eşyası (Pamuktan, Örme)	307.241.253
2	611030	Kazaklar, Süveterler, Hırkalar, Yelekler Ve Benzeri Eşya (Sentetik Ve Suni Liflerden, Örme)	244.572.325
3	620462	Kadın Veya Kız Çocuklar İçin Pantolonlar, Askılı Ve Üst Ön Parçalı Tulumlar, Kısa Pantolonlar Ve Şortlar (Pamuktan)	231.924.903
4	611020	Kazaklar, Süveterler, Hırkalar, Yelekler Ve Benzeri Eşya (Pamuktan, Örme)	218.766.692
5	620342	Erkek Veya Erkek Çocuklar Pantolonlar, Askılı Ve Üst Ön Parçalı Tulumlar, Kısa Pantolonlar Ve Şortlar (Pamuktan)	217.178.060
6	610990	Tişörtler, Fanilalar, Atletler, Kaşkorseler Ve Diğer İç Giyim Eşyası (Dokumaya Elverişli Diğer Maddelerden, Örme)	138.807.433
7	620140	Sentetik veya suni liflerden : Erkekler veya erkek çocuklar için paltolar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler, anoraklar	87.854.551
8	620240	Sentetik veya suni liflerden : Kadın ve kız çocuklar için mantolar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler, anoraklar	74.572.213

9	611120	Bebekler İçin Giyim Eşyası Ve Aksesuarı (Pamuktan, Örme)	70.841.290
10	621210	Sütyenler	70.269.386

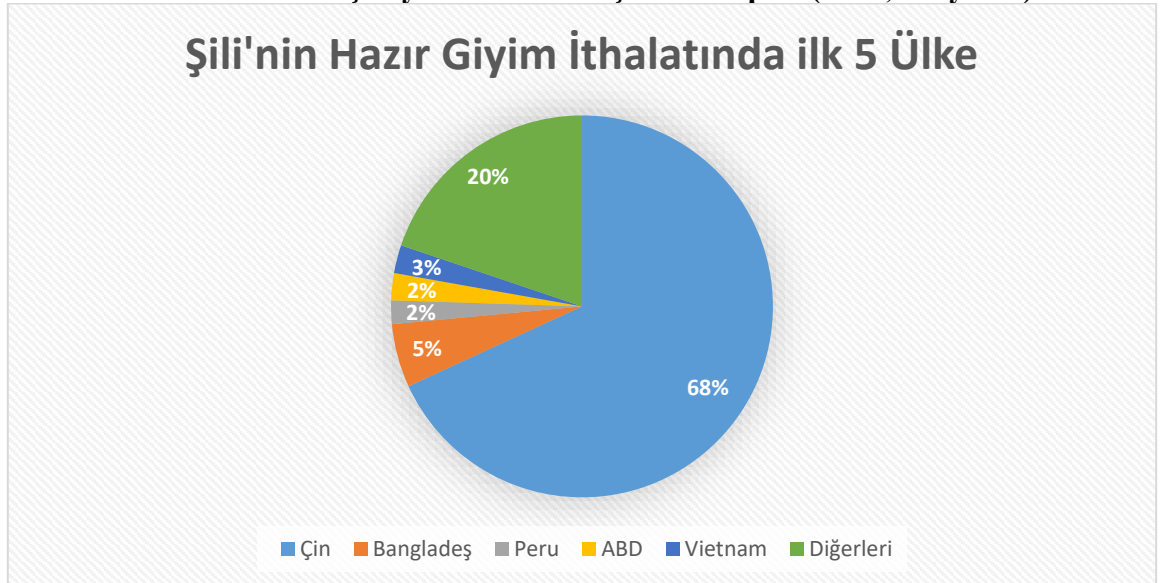
Kaynak: Şili Gümrük İdaresi

61 ve 62 Nolu Hazır Giyim Fasıllarında Şili'ye İhracatımızda Öne Çıkan İlk 10 Ürün (2022)

Sıra	GTİP	Açıklama	2022 (\$)
1	611595	Diğer Çoraplar (Pamuktan)	4.382.683
2	610910	Tişörtler, Fanilalar, Atletler, Kaşkorseler Ve Diğer İç Giyim Eşyası (Pamuktan, Örme)	3.449.121
3	611020	Kazaklar, Süveterler, Hırkalar, Yelekler Ve Benzeri Eşya (Pamuktan, Örme)	1.998.068
4	620462	Kadın Veya Kız Çocuklar İçin Pantolonlar, Askılı Ve Üst Ön Parçalı Tulumlar, Kısa Pantolonlar Ve Şortlar (Pamuktan)	1.366.084
5	611030	Kazaklar, Süveterler, Hırkalar, Yelekler Ve Benzeri Eşya (Sentetik Ve Suni Liflerden, Örme)	752.786
6	620342	Erkek Veya Erkek Çocuklar Pantolonlar, Askılı Ve Üst Ön Parçalı Tulumlar, Kısa Pantolonlar Ve Şortlar (Pamuktan)	718.110
7	611510	Varis çorapları	453.071
8	611430	Diğer Giyim Eşyası (Sentetik Veya Suni Liflerden, Örme)	409.424
9	611596	Diğer Çoraplar (Sentetik Liflerden)	309.906
10	620640	Kadınlar Ve Kız Çocuklar İçin Bluzlar, Gömlekler Ve Gömlek-Bluzlar (Sentetik Veya Suni Liflerden)	300.170

Kaynak: Şili Gümrük İdaresi

61 ve 62 Nolu Fasıllarda Şili'ye İhracatta Başlıca Rakipler (2021, Milyon \$)

Kaynak: Trade Map

E) Şekerli Mamüller

Genel olarak şekerli mamüller tüketiminin yüksek olduğu bir ülke olan Şili’de, çikolata, bisküvi, kek, dondurma vb. atıştırılabilirler tüketimi açısından genel anlamda her daim olumlu ve istikrarlı denebilecek bir satış trendi söz konusudur. Çikolata satışlarında ürünlerdeki "kakao" miktarı önemli bir belirleyici olabilmekte, daha sağlıklı olduğu için kakao miktarı yüksek olan "bitter çikolata" tercihi yaygınlaşmaktadır. Fiyatlar kakao fiyatlarındaki dalgalanmaya bağlı olarak bu kategori için daha fazla değişkenlik arz etse de, daha ziyade üst gelir segmentinin tercihi olması nedeniyle satışlarda bariz bir değişim gözlenmemektedir.

Ülkede gelir ve eğitim seviyesinin artışına paralel olarak ve devlet tarafından sağlıklı ürünlerin tüketimini teşvik eden politikaların da etkisiyle son yıllarda, organik/sağlıklı ürünlerin tüketimi ile düşük kalorili/light ürün kullanımı da yaygınlaşmaktadır.

Statista tarafından ortaya konulan bir çalışmaya göre Şili’de 2023 yılında şekerli mamüller pazarı büyüklüğü 3.5 Milyar Dolar düzeyinde olup 2023-2027 yılları arasında yıllık %5.3’lük bir büyüme beklenmektedir. Kişi başına düşen yıllık şekerli mamül tüketimi miktarı 25.8 kg seviyesindedir. En fazla tercih edilen ürün grupları sırasıyla paketli unlu mamüller, dondurma, çikolata ve şekerlerdir.

2016 yılı Haziran ayından bu yana gıdaların içerdikleri yağ, tuz, şeker ve kalori miktarına göre etiketlenmesi zorunlu hale gelmiştir. Spesifik olarak çikolata-şekerleme sektörünü de yakından ilgilendiren, 27 Haziran 2016 tarihi itibarıyla yürürlük kazanan Gıda Etiketlemesine ilişkin düzenleme (Law No 20.606), tüm gıda ürünleri etiketlerinin, katkı maddeleri dahil tüm muhteviyatı içerecek şekilde düzenlenmesini, besin değerlerine ilişkin bilgi ihtiva etmesini, eğer bu öğeler Sağlık Bakanlığınca belirlenmiş limitlerin üzerinde ise de, ayrıca belirtilmesini öngörmektedir. İlgili mevzuat gereği, şeker ve yağ oranı ile kalori açısından yüksek gıda ürünlerinin bu özelliklerinin üründe ayrıca İspanyolca ve diğer dillerde gösterilmesi, bu nitelikteki ürünlerin 14 yaş altındaki çocuklara satışının yasaklanması da söz konusu olmuştur. Mevzuata bağlı olarak, çocuklar açısından ürünü cazip kılacak paket dizaynı ile satış yapılması ile ilk ve orta öğrenim düzeyindeki eğitim kurumlarında bu tür ürünlerin satışı yasaklanmış, bu tür ürünlere ilişkin TV reklamlarının saati bu yaş grubunun TV izleme sıklığına göre ayarlanmıştır (<https://www.minsal.cl/reglamento-de-la-ley-de-etiquetado-de-alimentos-introduccion/>).

17, 18, 19 Nolu Şekerli ve Unlu Mamüller Fasıllarında Şili’nin İthalatında Öne Çıkan İlk 10 Ürün (2022)

Sıra	GTİP	Açıklama	2022 (\$)
1	170199	Kamış Veya Pancar Şekeri Ve Kimyaca Saf Sakaroz (Katı Halde)	257.373.792
2	190590	Ekmek, Pasta, Kek, Bisküvi Ve Diğer Ekmekçi Mamulleri	101.939.878
3	180690	Çikolatalar Ve Kakao İçeren Diğer Gıda Müstahzarları; Diğerleri	79.776.095
4	170490	Kakao İçermeyen Diğer Şeker Mamulleri	75.424.946

5	170114	Diğer Kamış Şekerli; İlave Aroma Veya Renk Verici Madde İçermeyen Ham Şeker (Katı Halde)	74.059.632
6	190531	Tatlı Bisküviler	63.397.642
7	190190	Malt hülasesı	49.616.966
8	190219	Pişirilmemiş Makarna; Yumurta İçermeyenler	45.308.467
9	180500	Kakao Tozu	29.591.983
10	190110	Çocukların Beslenmesinde Kullanılan Müstahzarlar	26.773.842

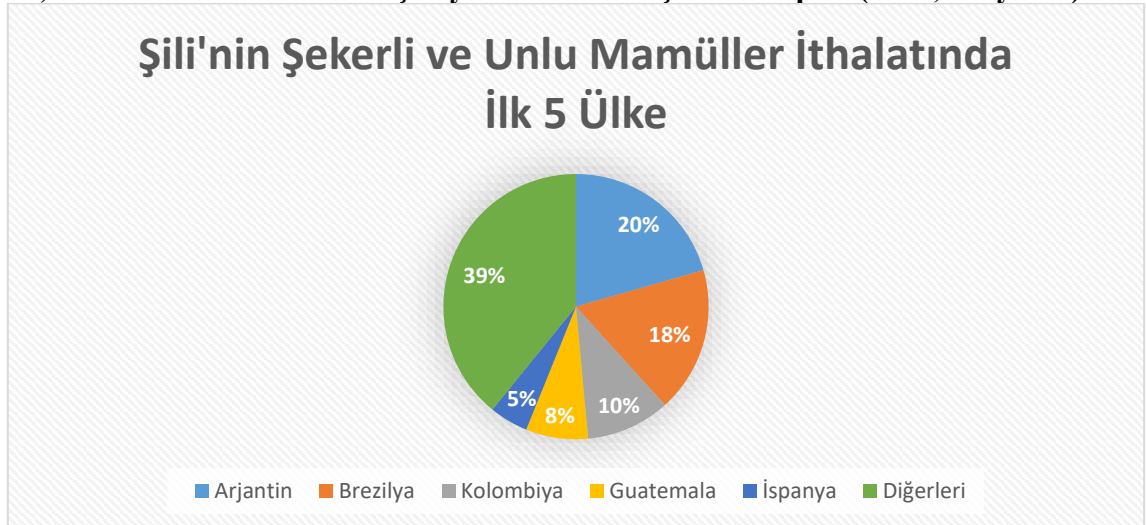
Kaynak: Şili Gümrük İdaresi

17, 18, 19 Nolu Şekerli ve Unlu Mamüller Fasıllarında Şili'ye İhracatımızda Öne Çıkan İlk 10 Ürün (2022)

Sıra	GTİP	Açıklama	2022 (\$)
1	180690	Çikolatalar Ve Kakao İçeren Diğer Gıda Müstahzarları; Diğerleri	4.461.068
2	170490	Kakao İçermeyen Diğer Şeker Mamulleri	1.945.785
3	190531	Tatlı Bisküviler	1.912.527
4	190590	Ekmek, Pasta, Kek, Bisküvi Ve Diğer Ekmekçi Mamulleri	1.067.460
5	180631	İçi Dolgulu Çikolatalar Ve Kakao İçeren Diğer Gıda Müstahzarları	813.984
6	190532	Waffle Ve Gofretler	700.693
7	190219	Pişirilmemiş Makarna; Yumurta İçermeyenler	681.216
8	170410	Çiklet (Şekerle Kaplanmış Olsun Olmasın)	285.436
9	170250	Kimyaca Saf Fruktoz	271.958
10	180632	Çikolatalar Ve Kakao İçeren Diğer Gıda Müstahzarları, Doldurulmamış	207.918

Kaynak: Şili Gümrük İdaresi

17, 18 ve 19 Nolu Fasıllarda Şili'ye İhracatta Başlıca Rakipler (2021, Milyon \$)

Kaynak: Trade Map